

Struktuuritaimed – kes nad on?

Kaunilehised struktuuritaimed on elustav element õitsvate suvelillede toreduse seas. Nad annavad kunstipärastele värvikombinatsioonidele viimase lihvi ja on igas aias vältimatud.

Mõiste “struktuuritaim” ilmus aianuslikku kõnepruuki viimase kümne aasta jooksul ega ole täpselt piiritletud. Tegu on taimedega, kes mõjuvad eelkõige oma lehtede ja teiste vegetatiivsete osadega, nende õied ei paista eriti silma või arenevad väga hilja.

Valdavalt on nad üheaastased liigid või külmaõrnad püsikud. Neid kasutatakse peamiselt rõdukastide ja muude istutusnõude taimestamisel, üha sagedamini ka suvelillepeenardel.

Sageli tajume särava värvipillerkaariga suvelillepeenraid lihtsalt kirju värvilaiguna ega erista sealseid komponente. Struktuuritaimed elustavad ühtlast õiemassi. Palju on võitnud rõdukastid – varasemad monofoonid – varasemad monofoonid (näiteks ainult punased pelargoonid) on tänu rippuvatele struktuuritaimedele hoopis elavamad ja suurema vaatepinna tõttu mõjuvad märksa kaugemale.

Struktuuritaimi on varemgi kasutatud. Üks tuntumaid on olnud aedkohhia ehk aed-puhmikmalts (*Bassia scoparia*, sün. *Kochia scoparia*). Selle kergesti seemnetega paljundatava üheaastase taime tihedalt lehistunud puhmikud kasvavad 50–70 cm kõrguseks ja annavad peenrale rütmi.

Suva ilunõgese kirjulehine sort sobib hästi rippaimena rõdukasti.

Erksavärviline värd-kirinõgese sort 'Pello Brouce' koos päsmasliillega.

Hõbe–valge

Praegu on üks levinumaid struktuuritaimi lamav käokuld (*Helichrysum petiolare*). Aiakultuuris on see Lõuna-Aafrika poolpöösas ammu tuntud, kuid tõelise läbilöögi saavutas ta just struktuuritaimena.

Tema hõbeviltjate lehtedega pikad võrsed mõjuvad nii eraldavalt kui ka ühendavalt ja on rahustavaks laiguks säravate õite vahel. Lamavat käokulda on lihtne kasvatada, kuid siiski ei tohi viltjate lehtede põhjal teha ekslikku järeldust, et ta on kuivalembene liik – palaval suvepäeval tuleb tedagi piisavalt kasta.

Tüli võib teha taime ohjeldamatu kasv: kui istutamise ajal on kõik õitsevad ja struktuuritaimed enam-vähem ühesuurused, siis varsti paneb käokuld end maksma ja hakkab keskuseks naabertaimi ahistama. Vajaduse korral saab teda tagasilõikusega piirata. Kompaktsema kasvuga sordid on 'Rondello', 'Goring Silver', 'Minima', tugeva kasvuga 'Silver' ja 'Limelight'.

Üldtuntud partnertaim on ka vilt-ristirohi (*Senecio cineraria*), mida on seemnetega kerge paljundada. Sortidel 'Cirrus' ja 'New Look' on suured täkilise servaga lehed, 'Silverdust' ja 'Silverzwerg' on aga vaid 20 cm kõrgused ning tugevalt sulgiate lehtedega.

Kuigi vilt-ristirohi on poolpöösas, kasvatatakse teda peamiselt üheaastasena. Ta sobib nii suviste peenardele kui ka sügiskompositsioonidesse, kuna talub mõne kraadi külma. Talve üle elanud taimed lähevad järgmisel aastal õitsema.

Omapärast okastraadikera meenuvat padipöösas (*Leucophyta brownii*, sün. *Calocephalus brownii*) leiab kasutamist eelkõige sügisestes kooslustes.

Juba mõnda aastat pakutakse rõdulillena hõbepaela (*Dichondra*) pikade rippuvate võsudega sorti 'Silver Falls', mis mõjub eriti hästi koos punaste või tumeviolettsete õitega.

Roheline–valge

Tasakaalustavalt mõjuvad ka roheline-valgekirjude lehtedega taimed, paraku pole nende valik eriti suur.

Kõige uhkem neist on suva ilunõgese (*Plectranthus forsteri*) sort 'Marginatus'. See robustne pikkade roomavate või rippuvate võrsetega taim jääb oma kasvujõult vaid pisut alla käokuldale. Rohelised lehed on silmapaistva valge servaga. Ka selle taime puhul võib liigset laiutamissoovi kääridega ohjeldada.

Pikad võsud ja valge randiga lehed on ka hariliku maajala (*Glechoma*

REPROD